

Asia: HE 178/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta sekä Hongkongin yleissopimuksen, MARPOL-yleissopimuksen liitteiden muutosten ja Lontoon pöytäkirjan liitteiden muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi
<https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+178/2024>

LA 17/2023 vp Lakialoite laiksi merenkulun ympäristön suojelun muuttamisesta
<https://www.eduskunta.fi/pdf/LA+17/2023>

Aluspäästökiellot Suomen aluevesillä

Hallitus esittää, että alusten huuhtelu-, ruokajäte-, rikkipesuri- ja käymäläjäteveden purkua mereen rajoitetaan Suomen aluevesillä. SBB pitää hyvänä sitä, että toimia vesistöjen tilan parantamiseksi tehdään laajalla rintamalla. Esityksellä on myös myönteisiä vaikutuksia laivojen ilmastopäästöihin. Esitys on kannatettava ja arviomme mukaan linjassa Orpon hallitusohjelman kanssa.

Kieltojen toimeenpanosta on tärkeä viestiä kansainvälisille toimijoille toimeenpanon tehokkuuden varmistamiseksi. Kansallisella tasolla pidämme tärkeänä sitä, että satamissa varmistetaan toimivat ja tehokkaat jätteiden ja jätevesien vastaanottolaitteistot ja jätteet myös kierrätetään tehokkaasti. **SBB pitää täten tärkeänä, että tehokkaan kierrätyksen varmistamiseksi vuoropuhelu paikallisten toimijoiden kanssa, kuten kunnallisten jätevesilaitokset, varmistetaan. Lisäksi toimeenpanossa on tärkeä varmistaa ao. viranomaisten kyky ja resurssit valvoa lain noudattamista sekä aluksilla että satamissa.**

Uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä meriliikenteessä annettua asetusta täydentävä kansallinen sääntely

SBB pitää EU-asetusta erittäin tärkeänä toimenpiteenä laivaliikenteen päästöjen vähentämisessä. Biokaasusektorin näkökulmasta asetus on myös oleellinen, sillä se luo uutta kysyntää biometaanille keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä paitsi Suomessa, niin myös muissa EU-maissa ja globaalisti. Ohjauskeinon voidaan katsoa olevan stabiili ja pitkänaikavälin ohjauskeino, koska asiasta on sovittu EU-tasolla ja ohjauskeino on linkitetty myös IMO:n toimenpiteisiin.

Suomessa on otettu käyttöön päästökaupan niin kutsuttu saaripoikkeus. Nyt esitetään vastaavaa uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä meriliikenteessä annettuun asetukseen perustuvaa vapautusta. **SBB pitää tärkeänä, että meriliikenteen päästöt tosiasiallisesti vähenevät ja laivaliikennettä koskevien päästövähennyskeinojen vaikuttavuutta seurataan jossain keskitetysti.**

Perustelumuiotiossa todetaan, että kustannushyötyjen epätasainen jakautuminen laivayhtiöiden välillä voi vaikuttaa Ruotsin ja Suomen välisen matkustaja-autolauttaliikenteen kilpailuasetelmaan, ja suhteellisesti eniten asetelmasta kärsii kokonaan saaripoikkeuksen ulkopuolelle jäävä Vaasan ja Uumajan välinen liikenne. **SBB arvioi, että päästökauppatuloja voidaan hyödyntää kompensoimaan saaripoikkeuksen käyttöönotosta aiheutumaa kilpailuvääristymään. Pidämme tärkeänä, että päästökauppatuloja kuitenkin käytetään kohteisiin, jotka aidosti tukevat suomalaisten aluskannan siirtymää vaihtoehtoiisiin polttoaineisiin.**

Uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden saatavuus meriliikenteessä

SBB pitää tärkeänä, että kansallista nesteytetyn biometaanin ja e-metaanin tuotantoa kasvatetaan määrätietoisesti, jotta kansallisesti voidaan vastata laivaliikenteen kasvavaan kysyntään. Pidämme myös tärkeänä, että mietitään keinoja, joilla voidaan lisätä laivojen kiinnostusta bunkraamiseen nimenomaan Suomessa. EU-asetus mahdollistaa erilaisia joustoja velvoitteiden täyttämisessä (esim. aluspoolit¹), jolloin biometaanin ja e-metaanin bunkraaminen käytännössä tapahtuu siellä, missä niitä on saatavilla helposti ja kustannustehokkaasti – ei ole alkuunkaan varmaa, että laivat bunkraisivat e-metaanin ja biometaanin nimenomaan Suomessa. SBB arvioi, että Suomella olisi hyvät mahdollisuudet olla bunkrauspaikka Suomen satamissa vieraileville aluksille, sillä satamien bunkrausinfra täyttää jo nyt AFIR-asetuksen vaatimukset. Biometaanin on heti käytettävissä LNG-aluksissa. Myös uusia LNG-aluksia on valmisteilla. Lisäksi Suomessa on hyvät valmiudet kasvattaa sekä e-metaanin että biometaanin tuotantoa. Biometaanin tuotantoa voidaan

¹ EU-asetuksen vaatimukset voidaan täyttää aluspoolissa vain muutamalla aluksella, jotka käyttävät yksinomaan vähäisen KHK-intensiteetin polttoaineita, eikä muiden alusten käyttämää polttoainetta tarvitse vaihtaa.

kasvattaa nopeammin kuin e-metaanin tuotantoa, sillä huomattava osa e-polttoaineiden tuotantoinvestoinneista ajoittuu lähemmäksi 2030.

Perustelumuistiossa tuodaan hyvin esille vaihtoehtoisten käyttövoimien ja polttoaineiden nykytila ja tulevaisuusnäkymät. Perustelumuistioon on kirjattu, että lyhyellä aikavälillä on odotettavissa, että edistyneet biopolttoaineet tulevat olemaan keskeisessä roolissa hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä, kun taas keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä uusiutuvalla energialla tuotetusta vedystä valmistettujen polttoaineiden on arvioitu muodostavan perustan merenkulun hiilidioksidipäästöjen vähentämiselle. **SBB haluaa tältä osin esittää täsmennyksen, että myös edistyneillä biopolttoaineilla ja biokaasulla tulee olemaan roolia pitkälle tulevaisuuteen, sillä alusten käyttöiät ovat pitkiä ja lisäksi esimerkiksi uusia LNG-aluksia on paljon valmisteilla ja tilauksessa.**

Perustelumuistiossa tuodaan esille, että haasteena synteettisten polttoaineiden tapauksessa se, että näiden polttoaineiden laajamittaisempi käyttöönotto edellyttää tuotannon skaalaamista, tuotantokustannusten alentamista ja infrastruktuurin kehittämistä ja ainakin ammoniakkin käyttöönoton osalta erityistä huomiota turvallisuustoimiin ja alusten teknisiin ratkaisuihin. **SBB haluaa tuoda esille, että kestävien biopolttoaineiden ja biokaasun tuotantotekniikka on vakiintunutta ja ainakin kestävä biometaanin tuotantoa voidaan kasvattaa merkittävästi Suomessa ja globaalisti. SBB haluaa kuitenkin huomauttaa, että Suomessa tarvitaan toimenpiteitä varmistamaan, että uutta biometaanin tuotantokapasiteettiä syntyy.**

Vaihtoehtoisten käyttövoimien saatavuusriskit on tunnistettu EU-asetusta valmisteltaessa, minkä vuoksi EU-asetukseen on kirjattu, että komissio arvio saatavuutta vuoteen 2028 mennessä. **SBB pitää tätä tärkeänä kirjauksena. EU-tason toimien lisäksi SBB kokee, että myös kansallisella tasolla on paljon tehtävissä vaihtoehtoisten käyttövoimien saatavuuden varmistamisessa. SBB haluaa korostaa, biometaanin tuotantomäärien kasvattaminen edellyttää yli hallituskausien ja sektorirajojen menevää yhteistyötä ja toimenpiteiden koordinoitua. Laivaliikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien saatavuuden tulee olla riittävän kattavasti mukana päivitetystä kansallisesta ilmasto- ja energiasta strategiassa.**

Lisätiedot

Anna Virolainen-Hynä, Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi